

St. prp. nr. 62.

(1979—80)

Om samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Kongeriket Norge og Folkerepublikken Benin til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebygging av skatteunndragelse med hensyn til skatter av inntekt og formue, undertegnet i Cotonou 29. mai 1979.

Tilråding fra Finans- og tolldepartementet av 25. januar 1980, godkjent i statsråd samme dag.

1. SAMMENDRAG

Den 29. mai 1979 ble det undertegnet en overenskomst til unngåelse av dobbeltbeskatning mellom Norge og Benin. Samtykke til undertegning ble gitt ved kongelig resolusjon av 18. mai 1979. Overenskomsten vil tre i kraft ved utvekslingen av ratifikasjonsdokumentene og vil få anvendelse for inntektsår som begynner 1. januar 1979 eller senere.

2. INNLEDNING

Initiativet til inngåelse av en skatteavtale mellom Norge og Benin ble tatt fra norsk side i 1978. Det var Saga Petroleum A/S & Co. som i brev av 23. august 1978 til Finansdepartementet anmodet om at det snarest mulig ble søkt inngått en skatteavtale med Benin. Henvendelsen var foranlediget av en påtenkt avtale mellom Saga Petroleum og Benin om utbygging og drift av et oljefelt utenfor kysten av Benin. For realiseringen av dette prosjekt var det en nødvendig forutsetning at dobbeltbeskatning av inntekt og formue i forbindelse med prosjektet, blir avverget ved inngåelse av en generell dobbeltbeskatningsavtale mellom de to stater.

Prosjektet i Benin innebærer levering av norske varer og tjenester for ca. 450 millioner kroner. Utbyggingen vil bli finansiert av Eksportfinans A/S med garanti fra Garantiinstituttet for Eksportkreditt etter anbefaling fra NORAD. I samråd med Utenriksdepartementet fant Finansdepartementet at det burde søkes inngått en skatteavtale.

Forhandlingene ble ført i Cotonou 5.—10. mars 1979. Den norske delegasjon ble ledet av ekspedisjonssjef Arne Scheel, Finansdeparte-

mentet, og det ble oppnådd enighet om et utkast til overenskomst med tilhørende protokoll på fransk. Avtaleteksten og en uoffisiell oversettelse til norsk følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Overenskomsten følger i store trekk det mønster som er lagt til grunn i lignende avtaler som Norge tidligere har inngått med andre land til unngåelse av dobbeltbeskatning. I de senere år har disse overenskomster vært basert på mønsterutkast utarbeidet av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) av 1963, senere avløst av et revidert utkast av 1977. Skatteavtaler med utviklingsland avviker dog i alminnelighet på visse punkter fra OECD-mønsteret. Avvikelsene går gjerne ut på at den stat hvor inntektene skrives seg fra (kildestaten), i noe større utstrekning blir tillagt beskatningsretten på bekostning av den stat hvor skattyteren er bosatt. Det vil fremgå av bemerkningene til de enkelte artikler i avtalen at avvikelsene bare i mindre utstrekning vil berøre norske økonomiske interesser.

Overenskomsten har 29 artikler. Hertil kommer en protokoll med 4 artikler, som utgjør en del av overenskomsten.

3. BEMERKNINGER TIL DE ENKELTE ARTIKLER

Artiklene 1 og 2 inneholder bestemmelser om overenskomstens saklige anvendelsesområde. Den gjelder fysiske og juridiske personer som er bosatt (hjemmehørende) i den ene eller i begge stater. Den omfatter skatter av inntekt og formue, selv om det for tiden ikke utskrives skatter av formue i Benin.

Samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Kongeriket Norge og Folkerepublikken Benin til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebygging av skatteunndragelse m.h.t. skatter av inntekt og formue

Artiklene 3, 4 og 5 inneholder definisjoner av forskjellige ord og uttrykk som forekommer i overenskomsten.

Det følger av artikkel 3 punkt 1 a) at «Norge» betyr Kongeriket Norge, herunder ethvert område utenfor Norges sjøterritorium hvor Norge i samsvar med sin egen lovgivning og folkeretten kan utøve sine rettigheter med hensyn til havbunnen og undergrunnen og deres naturforekomster. Unntatt er Svalbard, Jan Mayen og de norske biland. I punkt 1 b) er tatt inn en lignende bestemmelse om hva uttrykket «Folkerepublikken Benin» omfatter.

Artikkel 4 inneholder regler om hva som skal forstås med uttrykket «skattemessig bopel» og hvorledes det skal forholdes når en fysisk eller juridisk person etter intern lovgivning i de to stater anses for å være bosatt (hjemmehørende) både i Norge og Benin.

Artikkel 5 inneholder definisjon av uttrykket «fast driftssted». Denne definisjon er viktig fordi den danner rammen for skattlegging av fortjeneste ved forretningsvirksomhet i henhold til reglene i artikkel 7, som en person bosatt i den ene stat oppebærer i den annen stat.

Ifølge artikkelens punkt 3 er stedet for et bygnings- eller monteringsarbeid å anse som fast driftssted bare for så vidt virksomheten pågår i mer enn seks måneder. Denne bestemmelse avviker fra OECD-mønsteret, som har en frist på tolv måneder, og er tatt inn etter ønske fra Benins side. En slik kortere frist er en konsesjon som anbefales i FN's retningslinjer og som Norge har akseptert i en rekke andre avtaler med u-land.

Artikkel 6 fastsetter at inntekt av fast eiendom kan skattlegges i den stat hvor eiendommen ligger (kildestaten). Utformingen av artikkelen svarer til OECD's mønsterutkast.

Artikkel 7 gir regler om skattlegging av inntekt ved forretningsvirksomhet som et foretagende hjemmehørende i den ene stat utøver i den annen stat. Inntekt av slik virksomhet kan bare skattlegges i den sistnevnte stat hvis den utøves gjennom et fast driftssted der, jfr. omtalen foran av artikkel 5. Artikkel 7 angir hovedprinsippene for selve ansettelsen av inntekt som skriver seg fra det faste driftssted. Bestemmelsene avviker ikke på noe vesentlig punkt fra de prinsipper som er kommet til uttrykk i OECD's mønsteravtale.

Artikkel 8 gir regler om skattlegging av fortjeneste ved internasjonal skipsfarts- og

luftfartsvirksomhet. Overensstemmende med OECD's mønsterartikkel kan inntekt av slik virksomhet bare skattlegges i den stat hvor foretagendets virkelige ledelse har sitt sete. I artikkelens punkt 3 er tatt inn en bestemmelse for å klargjøre at punkt 1 også gjelder fortjeneste når et foretagende deltar i en «pool», et felles foretagende eller et internasjonalt driftskontor. Da den virkelige ledelse for konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS) ikke er i Norge, er det i artikkelens punkt 4 tatt inn en regel som sikrer Norges adgang til å skattlegge den andel av fortjenesten som tilfaller Det Norske Luftfartsselskap A/S som deltaker i nevnte konsortium. En tilsvarende regel er gitt for Benins deltagelse i Air Afrique.

Artikkel 9 omhandler foretagender som har fast tilknytning til hverandre og er i hovedsak avfattet etter OECD's mønster.

Artiklene 10, 11 og 12 har regler om skattlegging av dividender, renter og royalties. Slike inntekter er etter avtalen tillagt den stat til beskatning hvor mottageren er bosatt (hjemmehørende). For dividenders og renters vedkommende er samtidig den stat hvor inntektene skriver seg fra, tillagt rett til å oppkreve skatt av slike inntekter ved kilden etter en begrenset sats.

Etter OECD-mønsteret er dividender i første rekke tillagt bostedsstaten til beskatning, mens kildestaten er tillagt en begrenset beskatningsrett. Videre er etter OECD's mønster beskatningen i sistnevnte stat begrenset til 5 pst. av dividendenes bruttobeløp hvis mottageren i det annet land er et selskap og dette direkte innehar minst 25 pst. av aksjekapitalen i det utdelende selskap. Ellers kan kildeskatten ikke overstige 15 pst. Det fremgår av avtalens artikkel 10 punkt 1, sammenholdt med protokollens artikkel II at de nevnte satser, 5 og 15 pst., er erstattet med en felles sats på 20 pst. Det skyldes internrettslige forhold i Benin at bestemmelsen har fått denne form. Det bemerkes at i betraktning av at norske selskaper ved de særregler som ble fastsatt ved lov nr. 71 av 19. juni 1969, har rett til å kreve fradrag i inntekten ved statsskattligningen for dividender som utdeles av årets overskudd, er det i Norges interesse at den lave skattesats på 5 pst. i OECD-mønsteret blir satt høyere i skatteavtaler som Norge inngår med andre stater.

Også renter kan etter artikkel 11 skattlegges både i den stat hvor mottageren av slike inntekter er bosatt og i den stat hvor den som foretar rentebetalingen er hjemmehørende (kildestaten). Mens kildeskatten etter OECD's

Samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Kongeriket Norge og Folkerepublikken Benin til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebygging av skatteunndragelse m.h.t. skatter av inntekt og formue

mønster er begrenset til 10 pst., er den etter artikkel 11 punkt 2, sammenholdt med protokollens artikkel II, fastsatt til 18 pst. som maksimum. Norsk skattelovgivning inneholder for tiden ingen hjemmel til å kreve kildeskatt av renter som utbetales fra Norge til mottager i utlandet.

Den dobbeltbeskatning som fremkommer ved at dividender kan skattlegges i begge stater og renter i Benin som kildestat, avhjelpest ved at den stat hvor rettighetshaveren er bosatt gir fradrag i den der utlignede skatt for den kildeskatt som er oppkrevet i den annen stat, jfr. artikkel 23 som gir regler for unngåelse av dobbeltbeskatning.

Artikkel 13 har regler om skattlegging av formuesgevinst. Bestemmelsene er utformet på grunnlag av OECD's mønsterutkast.

Artikkel 14 har bestemmelser om skattlegging av inntekt ved utøvelse av frie yrker. Overensstemmende med OECD's mønsteravtale fastsetter artikkelens punkt 1 at inntekter ved utøvelse av et fritt yrke som hovedregel skattlegges i den stat hvor yrkesutøver er bosatt. Har han imidlertid en fast innretning (kontor eller lignende) i den annen stat av hensyn til sitt arbeid, kan hans inntekter skattlegges i den sistnevnte stat i den utstrekning disse skriver seg fra den virksomhet som han utøver der.

Artikkel 15 har regler om beskatningen av lønnsinntekter i privat tjeneste og svarer til OECD-mønsteret.

Styregodtgjørelse og lignende vederlag kan etter artikkel 16 skattlegges i den stat hvor det selskap som utreder slik godtgjørelse, er hjemmehørende. Regelen svarer til OECD's mønsterartikkel.

Artikkel 17 fastsetter at opptredende artister, kunstnere og idrettsutøvere kan skattlegges av godtgjørelse for slik virksomhet i den stat hvor utøvelsen finner sted, uansett reglene i artikkel 14 om inntekt av fritt yrke og artikkel 15 om inntekt av lønnsarbeid, jfr. punkt 1.

Bestemmelsen i punkt 2 tar sikte på å sikre den stat beskatningsretten hvor artisten eller idrettsutøver opptrer, ubundet av hvorledes utbetalingen av honoraret kontraktmessig er fastsatt. Således kan impresarioen skattlegges i tilsvarende utstrekning. Det er fastsatt en unntagelse i punkt 3 for opptreden under en kulturavtale eller kulturutveksling. Et slikt unntak følger allerede av reglene for honoraravgift i Norge.

Artikkel 18 bestemmer at pensjoner — såvel offentlige som private — og annen lignende godtgjørelse samt offentlige trygdeytelser bare skal kunne skattlegges i den stat som er kilde for slike utbetalinger.

Artikkel 19 har regler om offentlige lønninger. Etter punkt 1 er slike inntekter som hovedregel tillagt utbetalingsstaten til beskatning. Punkt 2 er en særbestemmelse som går ut på at bestemmelsene i artiklene 15 og 16 får anvendelse på godtgjørelser som er betalt i anledning av tjenester ytet innenfor rammen av en kommersiell eller industriell virksomhet drevet av en av de kontraherende stater eller en av dens regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter.

Artikkel 20 inneholder regler om visse skattemessige fordeler for studenter og forretningslærlinger.

I artikkel 21 er foreskrevet at inntekter som ikke uttrykkelig er omhandlet i foranstående artikler i overenskomsten, bare skal kunne skattlegges i den stat hvor den som oppbeholder inntektene er bosatt.

Artikkel 22 har regler om skattlegging av formue. Reglene er utformet i samsvar med OECD's mønsteravtale.

Artikkel 23 har bestemmelser om fremgangsmåter til unngåelse av dobbeltbeskatning. Begge stater anvender et system som består i at en dels unntar fra beskatning visse inntekter som er skattlagt i den annen stat («fordelings»systemet), dels innrømmer et nærmere bestemt fradrag i skatt («credit») for det skattebeløp som den annen stat etter overenskomsten har adgang til å oppkreve ved kilden; dette gjelder skatt av dividender og renter.

Artiklene 24 — 27 inneholder enkelte særskilte bestemmelser. Det gjelder regler om ikke-diskriminering (artikkel 24), fremgangsmåten ved inngåelsen av gjensidige avtaler i enkelttilfelle (artikkel 25), utveksling av opplysninger (artikkel 26), og diplomatiske og konsulære tjenestemenn (artikkel 27).

Artiklene 28 og 29 inneholder sluttbestemmelsene. Overenskomsten trer i kraft ved utvekslingen av ratifikasjonsdokumentene og får virkning fra 1. januar 1979.

I protokollens artikkel I har begge stater tatt forbehold om på et senere tidspunkt å kunne erstatte «fordelingssystemet» — omtalt i

Samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Kongeriket Norge og Folkerepublikken Benin til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebygging av skatteunndragelse m.h.t. skatter av inntekt og formue

bemerkningene foran til artikkel 23 — med det såkalte «credit-system». Etter dette system er bostedsstaten berettiget til å ta hele inntekten og hele formuen med i beregningsgrunnlaget for skatten, men forplikter seg til å innrømme et fradrag i inntekts- eller formuesskatten svarende til den skatt som er betalt i den annen stat. Fradraget skal dog ikke overstige den del av skatten, slik den er fastsatt før fradraget gis, som forholdsmessig svarer til den inntekt som er oppbåret i den annen stat, eller den formue som er eiet der.

Protokollens artikkel II punkt 1 har et viktig unntak fra Benins rett til å oppkreve skatt ved kilden av rentebetalinger. Unntaket omfatter i første rekke renter som tilfaller Eksportfinans A/S og lignende låneinstitusjoner, men kan også tilstås andre norske låneinstitusjoner dersom lånet anses å fremme Benins økonomiske utvikling.

Artikkel II punkt 2 inneholder, som nevnt i merknadene til artikkel 11, bestemmelse om at kildeskatt av renter hvor slik skatt kan kreves, ikke skal overstige 18 pst. av bruttobeløpet.

Protokollens artikkel III inneholder bestemmelsen om at den maksimale kildeskattesatsen av dividender skal være 20 pst., jfr. merknadene til artikkel 10.

Protokollens artikkel IV inneholder særregler for petroleumsvirksomhet utenfor kysten i de to kontraherende stater. Bestemmelsene er utformet på grunnlag av en nylig inngått protokoll som knytter seg til skatteavtalen mellom Norge og Storbritannia.

Punktene 1 og 2 omhandler næringsinntekt og fastsetter at slik virksomhet utøvet utenfor kysten av den annen stat skal anses å

utgjøre virksomhet utøvet gjennom et fast driftssted i denne stat, dersom den utøves til sammen over 30 dager i en tolv måneders periode. Inntekten fra slik virksomhet kan isåfall skattlegges fra første dag i denne stat. Bestemmelsene i punkt 2 a og b tar sikte på å hindre at 30 dagers fristen blir omgått.

Punkt 3 unntar transportvirksomhet med skip og luftfartøyer fra den ovennevnte regel og legger beskatningsretten til den stat hvorfra et slikt foretagendes virkelige ledelse utøves. Tilsvarende gjelder for taubåter eller lignende fartøyer.

Punkt 4 omhandler lønnsarbeid og bestemmer at slik inntekt kun skal beskattes i den stat arbeidet utøves, dersom arbeidsoppholdet varer til sammen over 30 dager i en tolv månedersperiode.

Punkt 5 unntar lønnsarbeid i transportvirksomhet fra hovedregelen i punkt 4 og bestemmer at slik inntekt skal beskattes i samme stat som næringsinntekter fra slik virksomhet blir beskattet, jfr. punkt 3.

Protokollens artikkel V inneholder sluttbestemmelser.

For Norges vedkommende må Stortingets samtykke til ratifikasjon foreligge.

Finans- og tolldepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt utkast til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Norge og Benin med sikte på å unngå dobbeltbeskatning med hensyn til skatter av inntekt og formue.

Samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Kongeriket Norge og Folkerepublikken Benin til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebygging av skatteunndragelse m.h.t. skatter av inntekt og formue

VI OLAV, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget blir innbudt til å fatte vedtak om samtykke til at Norge ratifiserer en overenskomst mellom Kongeriket Norge og Folkerepublikken Benin med sikte på unngåelse av dobbeltbeskatning med hensyn til skatter av inntekt og formue, undertegnet i Cotonou 29. mai 1979.

Tilråding fra Finansdepartementet ligger ved i avtrykk.
